

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับ
การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนเขตคุณภาพศรีมโหสถ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1*

THE RELATIONSHIP BETWEEN PARTICIPATIVE MANAGEMENT OF
SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEAMWORK OF TEACHERS IN SRI
MAHOSOT EDUCATIONAL QUALITY AREA UNDER PRACHINBURI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ศุภฤกษ์ แก้วเมฆ¹, ปัทมา รูปสุวรรณกุล² และ อุษาพร กลิ่นเกสร³
Suparerk Kaeomek¹, Pattama Roopsuwankun², and Usaporn Klinkasorn³
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ¹⁻³
North Bangkok University, Thailand¹⁻³
Corresponding Author's Email: Suparerk.kaeo@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา (2) ศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครู และ (3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู ในเขตคุณภาพศรีมโหสถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 66 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan และสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.04, S.D. = 0.66) โดยด้านการไว้วางใจกันมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (2) การทำงานเป็นทีมของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.09, S.D. = 0.72) โดยด้านการพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ (3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับการทำงานเป็นทีมของครู (r = .838, p < .01) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* Received 29 March 2026; Revised 31 March 2026; Accepted 17 May 2026

ข้อค้นพบสะท้อนให้เห็นว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในกระบวนการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการสร้างความไว้วางใจ การกำหนดเป้าหมายร่วม และการให้อิสระในการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูอย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ผู้บริหารสถานศึกษา, การทำงานเป็นทีมของครู

Abstract

This study aimed to (1) examine the level of participative management of school administrators, (2) investigate the level of teachers' teamwork, and (3) analyze the relationship between participative management and teachers' teamwork in the Srimahosot Quality Area under Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1. The sample consisted of 66 teachers, determined using Krejcie and Morgan's table and selected through simple random sampling. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.67 to 1.00 and an overall reliability coefficient of .92. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The results indicated that (1) the overall level of participative management was high ($\bar{x}$ = 4.04, S.D. = 0.66), with trust showing the highest mean score; (2) the overall level of teachers' teamwork was also high ($\bar{x}$ = 4.09, S.D. = 0.72), with self-development ranking the highest; and (3) participative management was highly positively correlated with teachers' teamwork (r = .838, p < .01).

The findings suggest that enhancing participative management—particularly in terms of trust-building, shared goal setting, and autonomy—plays a critical role in strengthening teachers' teamwork, thereby contributing to the improvement of educational quality in schools.

Keywords: Participative Management, School Administrators, Teachers Teamwork

บทนำ

การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคปัจจุบันมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมทั้งด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และความต้องการของผู้เรียน รวมถึงนโยบายของรัฐที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะนโยบายการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการ สามารถตัดสินใจได้อย่างคล่องตัว และพัฒนาได้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญที่ได้รับความสนใจในวงการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจและการบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยเปิดโอกาสให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการบริหาร ทั้งการวางแผน การดำเนินงาน และการตัดสินใจ (บุญทัน ดอกไธสง, 2561) แนวทางดังกล่าวช่วยส่งเสริมความโปร่งใส ความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร และแรงจูงใจในการทำงาน (Swanburg, 1996; Hackman, 2002) นอกจากนี้ยังส่งผลโดยตรงต่อ “การทำงานเป็นทีม” ของครู ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การร่วมวางแผนการสอน และการประเมินผลร่วมกัน (สุชาติ ผลมาก, 2562)

นโยบายและแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง แต่ในทางปฏิบัติยังพบว่าสถานศึกษาหลายแห่งไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ เช่น โรงเรียนในเขตคุณภาพศรัมโหสถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ซึ่งยังคงมีลักษณะการบริหารแบบรวมศูนย์ ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายเพียงลำพัง ส่งผลให้ครูมีส่วนร่วมจำกัด ขาดแรงจูงใจ และมีแนวโน้มทำงานแบบต่างคนต่างทำ มากกว่าการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ ยังขาดการศึกษาที่แสดงให้เห็น “ความสัมพันธ์เชิงประจักษ์” ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครูในบริบทพื้นที่ดังกล่าวอย่างชัดเจน

จากปัญหาดังกล่าว การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาแนวทางการบริหารที่เหมาะสม สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูอย่างแท้จริง และพัฒนาการทำงานเป็นทีมให้เกิดประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและผลลัพธ์ของผู้เรียน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าวในโรงเรียนเขตคุณภาพศรัมโหสถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในบริบทพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตคุณภาพศรัมโหสถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

2. เพื่อศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนในเขตคุณภาพศรัทธาโฮส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรีเขต 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในเขตคุณภาพศรัทธาโฮส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมครูในเขตคุณภาพศรัทธาโฮส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนเขตคุณภาพศรัทธาโฮส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 9 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูจำนวน 66 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan (1970) และดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรอย่างเหมาะสม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพัน การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน และความมีอิสระในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู จำนวน 11 ด้าน แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) เท่ากับ .92 โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่เป้าหมาย

3.2 ผู้วิจัยประสานงานกับสถานศึกษาเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับครูกลุ่มตัวอย่างจำนวน 66 คน

3.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยได้รับแบบสอบถามคืนคิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 วิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 วิเคราะห์ระดับการทำงานเป็นทีมของครู โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัย

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนเขตคุณภาพศรีมโหสถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนเขตคุณภาพศรีมโหสถสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการไว้วางใจกัน	4.09	0.72	มาก
2. ด้านความยึดมั่นผูกพัน	3.95	0.74	มาก
3. ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน	4.02	0.73	มาก
4. ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน	3.98	0.70	มาก
รวม	4.04	0.66	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนเขตคุณภาพศรีมโหสถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการไว้วางใจกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.72) รองลงมาด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.73) ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.70) และด้านความยึดมั่นผูกพันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.74)

2. การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนเขตคุณภาพศรีมโหสถสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนเขตคุณภาพศรีมโหสถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

การทำงานเป็นทีม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบทบาทที่สมดุล	4.14	0.75	มาก
2. ด้านวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และเป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน	3.98	0.74	มาก
3. ด้านการเปิดเผยต่อกันและการเผชิญหน้าเพื่อการแก้ไขปัญหา	3.98	0.78	มาก
4. ด้านการสนับสนุนและการไว้วางใจต่อกัน	4.01	0.73	มาก
5. ด้านความร่วมมือร่วมใจและการใช้ความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์	3.95	0.77	มาก
6. ด้านกระบวนการการปฏิบัติงานที่ชัดเจนที่สุด	4.16	0.70	มาก
7. ด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสม	3.98	0.83	มาก
8. ด้านการทบทวนการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	3.96	0.78	มาก
9. ด้านการพัฒนาตนเอง	4.19	0.66	มาก
10. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม	4.04	0.80	มาก
11. ด้านการสื่อสารที่ดี	4.04	0.75	มาก
รวม	4.09	0.72	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนเขตคุณภาพศรีมโหสถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.66) รองลงมาด้านกระบวนการการปฏิบัติงานที่ชัดเจนที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.70) ด้านบทบาทที่สมดุลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.75) ด้านการสื่อสารที่ดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.75) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.80) ด้านการสนับสนุนและการไว้วางใจต่อกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.73) ด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.83) ด้านวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และเป้าหมายที่เห็นพ้อง

ต้องกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.74) ด้านการเปิดเผยต่อกันและการเผชิญหน้าเพื่อการแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.78) ด้านการทบทวนการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.78) และด้านความร่วมมือร่วมใจและการใช้ความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.77)

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กับการทำงานเป็นทีมของครูในเขตคุณภาพศรีมโหสถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .838$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนเขตคุณภาพศรีมโหสถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .838$) แสดงให้เห็นว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ครูเกิดความไว้วางใจ มีความผูกพันต่อองค์กร และมีความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน ซึ่งเอื้อต่อการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ค่าความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับสูง ($r = .838$) สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของครู โดยเฉพาะในบริบทของสถานศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานระหว่างบุคลากรอย่างใกล้ชิด เมื่อครูได้รับอิสระและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จะส่งผลให้เกิดความร่วมมือ การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณากร ธนทิ พิมลวิเศษสังข์ และอุดมพันธุ์ พิษณุประเสริฐ (2566) พบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ งานวิจัยของ โกศล เย็นสุขใจชน (2565) และ ปุณยวีร์ รุ่งเลิศศิริกุล (2565) ที่พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการไว้วางใจกัน เนื่องจากผู้บริหารให้ความเชื่อมั่นในความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในการปฏิบัติงานของครู เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ ส่งผลให้ครูเกิดความรู้สึกได้รับการยอมรับ มีความมั่นใจในการทำงาน และกล้าแสดงออกในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน เมื่อครูมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จะเอื้อต่อการสื่อสารที่เปิดเผย การร่วมมือช่วยเหลือ และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพภายในทีม ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า

ความไว้วางใจเป็นปัจจัยเชื่อมโยงสำคัญระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับพฤติกรรมการทำงานของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ และกันทิมา ตีกะพี (2566) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ประกอบด้วยการไว้วางใจกันการบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา และงานวิจัยของ โกศล เย็นสุขใจชน (2565) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารด้านการไว้วางใจกันส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา

ด้านความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมและมีความผูกพันต่อองค์กร ส่งผลให้ครูมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานและให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ความผูกพันดังกล่าวเป็นแรงจูงใจภายในที่ช่วยให้ครูปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเสียสละ ซึ่งเอื้อต่อการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล เย็นสุขใจชน (2565) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ด้านความยึดมั่นผูกพันส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา

ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน ทำให้ครูมีความเข้าใจตรงกันในทิศทางการดำเนินงาน และตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ส่งผลให้การทำงานเป็นทีมมีความชัดเจน ลดความสับสน และสามารถประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป้าหมายร่วมถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ทีมสามารถทำงานไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ และกันทิมา ตีกะพี (2566) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา

ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงานการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการปฏิบัติงานภายใต้กรอบที่เหมาะสม ส่งผลให้ครูเกิดความมั่นใจ มีแรงจูงใจ และสามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบร่วมในการทำงานเป็นทีม ความมีอิสระดังกล่าวยังเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งช่วยให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญา สัตตะพาณิช (2567) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการทำงานเป็นทีมของครู โดยเฉพาะในด้านความไว้วางใจ ความผูกพัน เป้าหมายร่วม และความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมให้การทำงานเป็นทีมของครูเกิดประสิทธิภาพและนำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของครูในเขตคุณภาพศรีมโหสถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งในด้านการไว้วางใจกัน การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน และความยึดมั่นผูกพัน ตลอดจนการทำงานเป็นทีมของครูที่มีความเข้มแข็งในด้านการพัฒนาตนเอง กระบวนการทำงานที่ชัดเจน บทบาทหน้าที่ที่สมดุล และการสื่อสารที่ดี นอกจากนี้ยังพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการทำงานเป็นทีมของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานมีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในทุกกระบวนการบริหาร ทั้งด้านการวางแผน การตัดสินใจ และการประเมินผล เพื่อสร้างความไว้วางใจและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม 2) ควรกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานร่วมกันอย่างชัดเจน เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ 3) ควรสนับสนุนให้ครูมีความอิสระในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความร่วมมือภายในทีม **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** ได้แก่ 1) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและมุมมองของผู้บริหารและครู 2) ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังพื้นที่หรือสังกัดอื่นเพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัย และ 3) ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีม เช่น ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร หรือแรงจูงใจในการทำงาน เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- โกศล เย็นสุขใจชน. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา, 6(2), 62-70.
- คุณากร ธนที และคณะ. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 17(3), 70-83.
- ธัญญา สัตตะพาณิช. (2567). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการปฏิบัติงานของครู. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- บุญทัน ดอกไธสง. (2561). การจัดสรรงบประมาณโรงเรียนขนาดเล็ก: ปัญหาและแนว ทางแก้ไข. วารสารการบริหารการศึกษา, 15(3), 66–78.
- ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ และกันทิมา ตีกะพี. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงาน เป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 24(1), 28-39.
- บุญยวีร์ รื่นเลิศศิริกุล. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการ ทำงานเป็นทีมของครู. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 23(2), 238.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน. การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์. สุขชาติ ผลมาก. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- อธิกุล กุลนรัตน์. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับประสิทธิผลการบริหารทั่วไปของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม. วารสารการบริหาร การศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 12(47), 312-322.
- Hackman, J. R. (2002). Leading Teams Setting the Stage for Great Performances. Harvard Business Review Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.
- Swansburg, R. C. (1996). Management and Leadership for Nurse Management (2nd ed.). Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning.